

ĠUZE' CHETCUTI

Fit-18 ta' Lulju 2006 miet Ġużè Chetcuti anqas minn xahar qabel ma kellu jaghlaq 92 sena. Twieled Bormla fil-11 ta' Awissu 1914. Għamel sentejn għalliem fl-iskejjel primarji imma daħal fiċ-ċivil u fl-1940 beda jaħdem ta' *translator* fl-uffiċju ta' l-informazzjoni u wkoll *announcer* fuq ir-radju fi żmien il-gwerra. Kien dejjem involut attivament fl-attivitàjiet ta' l-għaqdiet li jikkonċernaw il-letteratura Maltija, peozija u drama. Fis-snin ħamsin beda jgħalliem il-Malti fil-Liċeo u wara ftaqsimiet u kumitati oħra fid-dipartiment ta' l-Edukazzjoni fejn sikwit kelli l-okkazzjoni li niltaqa' miegħu kif ukoll il-tqajna l-Palazz f'Diċembru tal-1996 meta t-tnejn messna l-medalja ta' Ġieħ ir-Repubblika.

Kiteb mijiet ta' artikoli u għadd għmielu ta' kotba, fosthom l-*Antologija ta' Letteratura Folkloristika Maltija* fl-2002 b'624 paġna u fiha nkluda għoxrin artiklu minn membri ta' l-Għaqda Maltija tal-Folklor magħżulin mill-pubblikazzjoni tagħna *L-Imnara* li għaliha kien ukoll ikkontribwixxa xi kitbiet. Kien issieheb membru fl-Għaqda tagħna sbatax-il sena ilu, f'Mejju 1989 u sikwit kien jikteb biex juri nteress fix-xogħol tagħna. Bil-mewt ta' Ġużè Chetcuti l-familjari tiegħu tilfu membru għażiż, Malta tilfet persuna għaġġ pjujner u prinċipali fil-kitba tal-Malti, jiena tlift ħabib antik u l-Għaqda tagħna tilfet membru mportanti. Madankollu l-memorja tiegħu, xogħolu u ismu se jibqgħu apprezzati u jitgawdew minn kulhadd.

Guido Lanfranco

APPREZZAMENT

Fl-1 t'Awissu, 2006 thabbret il-mewt ta' **Sabina Cassar** fl-eta' venerabbli ta' 99 sena, li għal dawn l-aħħar snin kienet rikoverata f'*Casa Messina*, ir-Rabat. Hi kienet l-armila ta' Dott. Charles Cassar, M.D., il-fundatur u għal bosta snin il-President ta' l-Għaqda tal-Folklor.

Lil Sabina kont ili nafha *di vista*, billi t-tnejn konna noqogħdu l-Belt u mhux 'il bogħod minn xulxin; u kont nammiraha hafna, dejjem thaffef 'l hemm u 'l hawn, dejjem bi tbissima fuq fommha u dejjem lesta biex issellem. Kienet persuna tassew simpatika. Izda qisu għal nofs it-tmeninijiet inqalghet okkazzjoni li permezz tagħha sirna nafu lil xulxin aktar mill-qrib.

Niftakar li konna qegħdin inhejju biex intellghu fit-Teatru Manoel wahda mill-opri mmużikati minn Maestro Carmelo Pace (aktarx li kienet *Angelica* – *l-Għarusa tal-Mosta*), u billi n-Nutar Dott. V.M. Pellegrini kien il-librettista kif ukoll il-*producer*, u jien kont responsabbli għall-għażla tal-kostumi u elf haġa oħra, konna morna flimkien għand Sunta Camilleri tal-Ħamrun, li kienet tikri l-kostumi, biex nordnawlha dak li kellna bżonn. Hin minnhom inqalghet ilna diffikulta' – ma niftakarx jekk hux fuq il-props jew fuq il-kostumi ta' l-epoka li fiha jiżvolgħ ruhu s-suġġett ta' l-opra – u Sunta ssuġerit ilna nikkuntattjaw lil Dott. Cassar, tatna n-numru tiegħu u qalt ilna li żgur kien għinna. U hekk kien, għax Dott. Cassar stedinna f'daru, u mhux biss

solvielna l-problema li kellna, izda tant laqgħuna – hu u Sabina – li hassejna li donna konna ilna midħla ta' xulxin hajjitna kollha.

Dott. Cassar hajjarna nidhlu fl-Għaqda tal-Folklor; u hekk għamilna. Ma domniex ma ġejna eletti fil-kumitat, u billi ma kellniex post fejn niltaqgħu, għal bosta snin ospitawna f'darhom u dejjem ġejna milqugħa kordjalment, tant li meta Sabina kien ikollha bżonn toħroġ kienet tgħidli: "Maria, illum se mmur inżur lit-taliġa; Inti l-hostess; ir-refreshments f'idejk. Diga ppreparajtlek kolloxx". U wara l-waqfa għar-*refreshments* Dott. Cassar kien ġentilment iqum minn postu biex jiżbarazza t-tazzi, kikkri, eċċ. Tant kienu koppja li jikkomplimentaw perfettament lil xulxin li ma tistax issemmi lil wahda u ma ssemmix lill-iehor.

Għalkemm Sabina ma kinitx membru tal-Kumitat dejjem għenet kemm setgħet lill-Għaqda tagħna. Ukoll wara l-mewt ta' Dott. Cassar, hi kienet sfurzata biex nibqgħu niltaqgħu f'darha, izda ahna hassejna li ma kinitx prudenza li nżommuha marbuta d-dar minhabba l-laqgħat tagħna.

Filwaqt li jien, flimkien mal-membri kollha tal-kumitat nagħtu l-għomor lill-familjari tagħha speċjalment lit-tliet uliedha – s-Sinjura Georgia Tabone, Dott. J. Cassar, M.D., u l-Perit Charles Cassar – nixtieq nagħlaq dawn l-erba' kelmiet bi frażi Ingliża li tfisser hafna izda mhux faċli taqlibha għall-Malti: is-Sinjura Sabina Cassar kienet fil-veru sens tal-kelma **a perfect lady**.

Maria R. Pisani